

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque
Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

xix. De irregularitatibus Clericorum ex morte, vel mutilatione in bello iusto
sectua prouenientibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13883

incurrunt. Neque componentes libros, & tractatus, & Commentarios, vel Conſilia criminalia, quibus inſtruant alios pro futuris caſibus de infligendis pœnis corporalibus, de modo & forma procedendi & iudicandi; irregulares ſunt etiam ſi Iudices eorum ſententiam ſequentes, vindictam ſanguinis exercent. Sicut nec Clericus interdictionem eſt ferre leges, & ſtatuta, aut Principi conſulere, vt certis delictis pœnam mortis, aut mutilationis infligat, hoc enim ſine vlla irregularitatis nota facere poſſunt, vt notant Innocentius in cap. ad audientiam, de homicid. Specul. tit. de diſpenſat. §. in xta, verſ. Quid ſi iudex. Archid. in cap. officia, 23. q. 5. & idem Archid. & fauet gloſin. c. omnis, in verbo vt qui celem, diſt. 3. & gloſ. in c. ex literis, in verbo, conſultit, de exceſſ. prælat. Hoſtienſ. in cap. ex literis, de exceſſ. Panorm. in c. 1. de furt. S. Anton. 3. par. tit. 29. cap. 2. §. 1. in fine, fauere videtur. Sylueſt. verbo, Homicidium, 3. q. 7. verſ. Nonum. Maiol. lib. 2. c. 9. num. 9. & 10. & Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 6.

Secundum eſt, ſi quis interrogatur a Iudice, vel Principe. An hic reus in particulari, ſuſpendendus, vel decapitandus ſit, tunc declarare poteſt veritatem, ſeu cautè eo modo quo dicemus, ſine eo quod irregularitatem incurrat: Non tamen reſpondere poteſt, quod ſit ſuſpendendus, vel decapitandus, vel ſuſpendatur, vel decapitetur, vel malum eſt ſi hic impunitus euadat, & hoc eſt quod Panorm. Angel. Sylueſt. & alij reſati dicunt, Nam ia d. c. ex literis, de exceſſ. prælat. Episcopus Albigenenſis cenſetur irregularis, quia de fure quodam præſentialiter accuſato, ad iudicem dixit, malum eſt quod fur ille euadat, non eſt bonum vt impunitus permaneat, ex cuius Episcopi verbis Iudex illum, ſuſpenderit.

Tertium eſt, ſi Confefſarius, aut alius clericus interrogatur a Iudice in particulari, An iſte reus ſuſpendendus, aut decapitandus ſit, nec ne; tunc reſpondere debet in genere vt faciat officium ſuum, vel in genere dicat quod i fures, & homicidæ ſecundum leges pœna mortis puniuntur, quo modo reſpondendi non incurritur irregularitas, quamuis Iudex faciendo officium ſuum, illum pœna mortis puniat, Quia tunc reſponſio nõ eſt in particulari adhibita, vt hic reus decapitetur, vel ſuſpendatur, ſed ſolum in generali facta eſt declaratio iuris, & eius, quod ſecundum leges fieri debet.

Quartum eſt, Clericus ſic interrogatus à Iudice in particulari. An hic reus ſit ſuſpendendus, reſpondere debet, vt conſulat alios, aut leges inſpiciat, vel ſuum officium faciat ſecundum leges. Similiter ſi interrogetur quid agendum ſit de eo, qui probatus eſt fur, aut homicida, reſpondeat, vt conſulat Iuriſperitos. ſic Angel. Sylueſt. Henriquez & alij citati communiter. Quæ omnia procedunt ex ita cauſas ſacri officij Inquiſitionis; Nam neque Inquiſitores mandantes comburi hæreticos, nec eorum conſultores ex vocis in iudicio ſanguinis, irregulares ſiunt, vt ſuperius du bio decimo expoſitum eſt.

Decimum ſextum dubium eſt, An ſi Iudex dicat Confefſario nolle ſe pœna mortis punire reum, qui vere ſecundum leges mortem meretur, Confefſarius irregularis ſit, ſi Iudici dicat, nõ poſſe ſe ei abſolutionem impendere, niſi reum illum morte puniat; Quidam irregularem eſſe putant in hoc caſu, quia in particulari dicit, vt Iudex reum morte puniat. Alij tamen & rectius, quos ſequitur Henriquez libr. 14. cap. 12. §. 4. in annot. in litera R. cap. 16. §. 4. in annot. litera S. docent non eſſe irregularem, quia tantum declarat quid ex officio, & de iure facere tenetur Iudex. Nam ſi Iudex reuera mortaliter peccat non condemnando reum pœna mortis quam meretur, Confefſarius ex officio ſuo tenetur abſolutione illi denegare, quia Iudex non habet propoſitum faciendi quod debet: & credibile non eſt quod Eccleſia irregularitatem imponat Clerico, ex officio ſuo declaranti penitenti iudici id, ad quod Iudex ex officio eſt obligatus. Quare dicendum eſt, aliud eſſe ſi Confefſarius dicat, ſuſpenderem illum, vel interficere illum, ſic enim cooperatur eſſet cum Iudice ad mortem malefactoris; aliud verò eſſe ſi dicat, fac officium, quod debes, vel ego non poſſum te abſolvere niſi feceris quod leges præcipiunt, vel niſi punias reum pœna ſecundum leges debita.

Denique ſi reſpondendo declarat tantum ius & obligationem quam habet Iudex ex officio ſuo, non incurrit irregularitatem, licet poſtea Iudex moueatur ad puniendum reum pœna mortis. Si tamen reſpondendo aliquo modo ſit cauſa, vt Iudex exequatur pœnam mortis, tunc irregularitatem incurrit, quia illud non eſt declarare ius, & obligationem quam habet Iudex, ſed eum mouere ad pœnam mortis exequendam, & vna cum eo ad pœnam mortis cooperari. Neque irregularis eſt Confefſarius, qui reo conſulit conſentire in ſententiam mortis iuſtam, aut in conſeſſionem delicti debitam, & ne in iuſta appellatione differat fieri in ſe executionem, & ne in iuſta appellatione iure conceſſam conſulari omittat, eſſet cauſa accelerationis, & irregularis, vt notat Henriquez d. §. 4.

Decimum ſeptimum dubium eſt, An Clericus, qui adiuvat chirurgum, vel Medicum ad iuſte ſecundum ægroti membrum, ſit irregularis? Ratio dubij eſt, quia iſ, qui adiuuat Iudicem in exequenda iuſta pœna mortis, aut mutilationis membri, eſt irregularis: ergo & qui adiuuat chirurgum, vel Medicum. Reſpondetur tamen iſtum Clericum non eſſe irregularem, ſic Nau. ia Man. cap. 27. num. 217. §. Decimo tertio verſ. An autem, & tom. 2. conſil. 18. de homicid. & Henriquez libr. 14. cap. 11. §. 1. Et diſpar ratio eſt huius, & illius caſus; Nam ſententia Iudicis eſt ad vindictam, & punitionem malefactorum, vnde ius Canonicum conſtituit, vt Iudices mortis pœnam imponentes, & iuuantem eum, ſint irregulares, quia non imitantur Chriſtum in iuſta & manſuetum, cum potius crudeles ſint. At verò chirurgus, vel Medicus, non ſecat membrum ad vindictam, vel punitionem alicuius delicti, ſed ex pietate & miſericordia, & ad ſalutem ægroti; & iure Canonico non eſt impoſita irregularitas hæc chirurgo, vel Medico, niſi ſit in culpa, & ex culpa eorum moriatur ægrotus; & ideo ſicut chirurgus, vel Medico irregularitatem Eccleſia non impoſuit, ſic nec Clerico, qui adiuvat chirurgum, vel Medicum irregularitatem imponit, ſed ſolum prohibet, ac premet ſecare poſſit.

De irregularitatibus Clericorum ex morte vel mutilatione in bello iuſto ſecuta, prouenientibus. Cap. XIX.

S Y M M A R I V M.

- 1 Bellum, vt licitum ſit, quæ conditiones requirantur.
- 2 Clericis propria manu in bello iuſto pugnare prohibitum eſt.
- 3 Clerici etiam in ſacris conſtituti ad ſuam propriam deſenſionem occidentes, aut mutilantes, ſi aliter vitam ſuam tueri nequeant, irregularitatem non incurrunt.
- 4 Prælati Eccleſiaſtici res eccleſiæ defendere tenentur.
- 5 Clerici pugnantes, & occidentes ad deſenſionem Regis in bello iuſto irregulares non ſunt.
- 6 Clerici hortantes milites in genere vt pugnent, ore, vel mutilatione ſecuta, irregulares non ſunt.
- 7 Clericus in bello iniuſto pugnans, aut fauorem, vel auxilium præſtans, ſecuta morte, vel mutilatione, irregularis eſt.
- 8 Clericus bello iniuſto ſi interſit ad pacem componendam, vel ad conſeſſiones audiendas, ſecuta morte, non eſt irregularis.
- 9 Clericus hortans, aut conſulens alteri, vt pro fide Chriſti moriatur ſecuta morte, irregularis non eſt.
- 10 Clericus hortans, aut conſulens alteri, vt pro reipub. aut patriæ deſenſione moriatur, morte ſecuta, irregularitatem non incurrit.

- 11 Clericus in bello iusto arma que habet, militi non habenti tradens, si deinde miles pugnando occidit aliquem, quod irregularis efficiatur.
- 12 Clericus militi arma prebens, ut se, & bona sua tueatur, dummodo alicuius occisionem in particulari non intendat, secuta morte, irregularis non est.
- 13 Clericus una cum alijs in bello iusto cum armis exiens, secuta morte alicuius, an, & quando irregularis erit.
- 14 Papa datus clerico facultatem eundi ad bellum iustum, & pugnandi, eo ipso cum illo dispensare censetur, ne irregularis occidendo fiat.
- 15 Papa cum homicidia iusto solus dispensat.
- 16 Prælati regularis per privilegia religionum cum sibi subditis in homicidio iusto dispensare potest.

Quamvis bellum licitum sit, si fiat ab habente auctoritatem indicendi, & cum causa iusta & proportionata fini, & recta intentione, & denique adhibita moderatione in damno hostibus inferendo, ut communiter auctores tradunt, Clericis tamen, ijs maxime, qui in sacris constituti sunt, propria manu in bello iusto pugnare prohibetur, ut ex cap. Clerici, & cap. Quicumque, 23. q. 8. constat, quod idem in cap. ex multa, §. de Clericis, de voto. Innocentius Papa III. declaravit, & beneficio Ecclesiastico carens, in bello iusto pugnat, nullo modo peccat, cum sit in statu imperfecto Clericatus, & neuter horum, id est, nec existens in sacris, nec in minoribus, erit irregularis, si pugnet in bello iusto, dummodo non occiderint, aut mutilaverint quemquam, etiam si in eo bello plures occisi, aut mutilati ab alijs fuerint Pan. in c. petito, nu. 3. de homicid. Summa Confess. lib. 2. tit. 1. q. 49. & q. 50. S. Anton. 3. part. tit. 29. cap. 2. §. fin. Sylue. verbo, Homicidium, 3. q. 6. vers. Sextum. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. vigesimo primo. Concluf. 6. Navar. in Man. cap. 27. nu. 215. vers. Sexto. Couac. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. nu. 2. vers. Duodecimo, de homicid. Maiol. lib. 5. c. 49. num. 3. Henriquez lib. 14. c. 13. §. 1. Immo verò qui in sacris constituti sunt, etiam si occidant, aut mutilent ad suam propriam defensionem, irregulares non erunt, si aliter vitam suam tueri non possunt, Panorm. in cap. petito, num. 2. de homicid. S. Anton. ubi supra. Sylue. d. q. 6. vers. Sextum. Tabiena, verbo, Irregularitas, 1. §. 21. Concluf. 1. & 6. & Henriquez lib. 14. cap. 13. §. 7. & capitulo 10. §. 3. in fine, & est communis opinio Doctorum. Neque incurrit irregularitatem si in bello iusto hortentur milites, & officium suum faciant, ut patriam, aut fidem defendant, ut iustitiam tueantur, ut fortiter se gerant, dummodo ipsi Clerici non pugnent, Sic Pan. in c. petito, num. 3. de homicid. S. Anton. 3. p. tit. 29. c. 2. §. finali. Sylue. verbo, Homicidium, 3. q. 6. vers. Sextum. Tabiena, verbo, Irregularitas, 3. §. 21. Concluf. 4. Navar. in Man. c. 27. nu. 215. & 217. Couac. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 2. vers. Duodecimo, de homicid. Martin. Ledesin. 2. 4. q. 26. art. 2. tra. de Irreg. pag. 364. colum. 3. & Henriquez lib. 14. cap. 13. §. 7. & cap. 12. §. 10. & c. 13. §. 1. & gl. in c. sciscitatus, in verbo, prodire, 7. q. 1. & citat. capit. regitur, & c. ut pridem, 23. quæst. 8. & hoc etiam post S. Th. 2. 2. quæst. 40. art. 2. ad 2. probat Henriquez d. c. 13. exem. plo Iosue 6. additque posse Clericos etiam cum armis defensus, ut thorace, clypeo & galea munitos præesse exercitum, & præire cum vexillo crucis, quod etiã docuit Maiol. lib. 5. cap. 49. num. 2. ubi ait, posse deputari Commissarios exercitus, & habere officium prouisoris, nempe ut militibus ministrant sumptus, & annonam, & etiam consiliũ præbeant circa res bellicas, quale officium habuit Gulielmus Durati, qui Speculator dictus est, in bello, quod Martinus IV. gesserat aduersus Ciuitates Romandiolæ, quæ ab Ecclesiæ ditione defecerant, & tamen postea Episcopus Mimatenfis factus est; Non tamen licitum est eis pugnare in bello, neque dicere possunt militibus in bello, occidite, percutite, iacite tela in hunc, aut illum, sine irregularitate, si exinde aliquis occidatur, aut mutiletur,

quia hoc esset mouere propinquè milites ad executionem mortis.

4 Possunt etiam Prælati Ecclesiastici, immo tenentur ob defensionem reum Ecclesiæ, vel fidei inuocare brachium seculare, & hortari non quidem, ut occidant, mutilent, aut vulnerent, quia hoc esset directè ad homicidium prouocare, sed ut Ecclesiam liberent, & terram ab infidelibus occupatam reducant ad Christum Regem, super quo Ecclesia facit magnas remissiones, & si hinc inde aliqui occidantur, non imputatur Prælato ad irregularitatem, immo peccaret, nisi contra tales se opponeret. ex Summa Cõfess. lib. 2. tit. 1. quæst. 49. A tenent in Summa, par. 2. lib. 6. tit. 24. art. 8. quæst. 6. S. Anton. 3. par. tit. 29. capitulo 2. §. Homicidium, Sylue. verbo, Homicidium, 3. quæstio. 5. vers. Secundo, & Tabiena verbo, Irregularitas, 2. §. 24. & verbo, Irregularitas, 3. §. 21. Concluf. 4. Maiol. lib. 5. capitulo 49. num. 1. Navar. in Man. cap. 27. numer. 217. & Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 10. in fine, & cap. 13. §. 1. in fine, & facit c. postulasti, de homicid. & cap. Maximianus, 23. quæst. 3. & ibi gl. in verbo, consilium in fine, & c. de occidendis, 23. q. 5. & c. igitur, & c. Scire, & c. Omni, & c. Hortatu, & c. ut pridem, 23. q. 8.

5 Dubium primum est, An si Clerici pugnent, & occidant ad defensionem Regis, vel Principis in bello iusto, vel ad defensionem patris, vel cognati quem vident occidendum ab hostibus, incurrit irregularitatem? In hac re diuisi sunt auctores inter se, sicut supra, capitulo 17. dub. 10. in simili casu diximus, quando quærebatur, An irregularitas incurritur in his casibus, in quibus iure naturali, & lege charitatis obligatur quis innocetem ab iniustore defendere; Nam eadem ratio est illius casus, & presentis Cai. 2. 2. quæst. 40. artic. 2. & Navar. in Man. capitulo 27. numer. 215. docent in hoc casu non peccare, incurrit tamen putant irregularitatem. Alij tamen ut Couac. in Clem. si furiosus par. 2. §. 3. numer. 2. vers. Sed si quis in bello iusto, de homicid. ubi refert Panorm. & Anan. in cap. petito, de homicid. & idem Couac. par. 3. §. vnico, nu. 5. & Henriquez lib. 14. cap. 11. §. 2. & §. 3. & cap. 12. §. 9. in fine, & cap. 13. §. 1. docent irregularem non esse quoties urgente præcepto pugnet pro defensione patriæ, nempe quando aduertit quod aliàs vrbs caperetur, aut patria euerteretur ab hostibus, vel exercitus deleteretur, nisi ipsi pugnent; Sin autem id periculum cessaret, pugnare eis non licet, quamuis necessarium esset ad consequendam victoriam de inimicis, nisi ex parte victoria speretur pax, & bonum vniuersalis Ecclesiæ, & fidei Catholice. Eodem modo qui ad necessariam defensionem parentum, vxoris, aut filiorum, in bello iusto aliquem occideret, irregularis non erit, cum hæc personæ in ea necessitate perinde habentur ac si essent vna persona cum ipso, & iure naturali, & lege charitatis tenentur eos defendere in tali casu, Et hæc opinio mihi magis placet, tum, quia ex eo quod non incurritur irregularitas in defensionem vitæ propriæ, Clem. si furiosus, de homicid. argui potest a maiori non incurri in defensione Reipub. in casu necessitatis; tum, quia videtur omnino Irrationabile quod quis priuatur officio suo faciendo id, ad quod aliquando ex præcepto, & ex iure naturæ tenetur. Quam ob causam ipsemet Caiet. cum S. Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 7. docet, non fieri Clericum irregularem, qui tenet proditorem patriæ, & Reipub. aut malum imminens in futurum, facta protestatione, etiam si inde sequatur mors, cum nullum præceptum Ecclesiasticum Legi naturæ, aut præcepto Diuino repugnet. Tum, quia non incurritur irregularitas, ex aliquo actu Clerici, nisi quia est inconueniens statui Clericali; at hic actus in hoc casu non est inconueniens, cum potius iure naturali, & Diuino debitus sit, ut diximus.

Nec obstat fundamentum Navar. & Caiet. quod scilicet Clem. si furiosus, de homicid. excipit tantum casus propriæ defensionis, non alios casus; & quia irregularitas incurritur potest sine peccato. Hoc inquam nõ obstat, quia Lex humana debet rationabiliter intelligi, ut Caiet. ind. art. 7. docet, & incurritur irregularitas sine culpa, vel ex solo defectu qui non est voluntarius, vel ex actu voluntario qui fit ab eo qui ad illum actum exercendum nõ est aliàs

Vu 3 obliga-

- obligatus ex iure naturali, & qui est statui Clericali inconueniens, qualis tamen non est iste de quo controuertitur, vt ex dictis manifestum est.
- 6 *Dubium secundum est*, An Clerici hortantes milites in genere, vt pugnent, irregulares sint, morte, vel mutilatione secuta? *Respondetur* non esse, si solum hortentur in genere, vt pugnent, vt vincant, vt bellent, Sic Martin. Ledes. 2.4. quaest. 26. art. 2. in trac. de irreg. pag. 364. colum. 3. Nauar. in Man. cap. 27. num. 215. & Henriquez lib. 14. capitulum. 12. §. 10. in fine, & cap. 13. §. 1. & capitulum. 16. §. 4. & Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. num. 2. de homicid. & Toleus lib. 1. Instruct. Confess. capitulum. 27. in fine. id quod verum est, non solum ante belli conflictum, in quo etiam consentiunt Innoc. & Host. in capitulum. Quod in dubijs, de penis, & Henric. in cap. petitio, de homicid. & Syluest. in verbo, Bellum, §. Secundo, sed etiam in ipso belli iusti conflictu, vt Coua. vbi supra recte annotauit contra Innoc. Host. Syluest. & alios & colligitur ex d. cap. petitio, de homicid. vbi Pelagius presbiter, etsi praesens esset in bello iusto cum ipsis militibus, & pugnaeuit, non tamen eum irregularem iudicauit Honorius Papa III. dummodo propria manu neminem interfecerit, & tamen vix potest quis in praesentia, & pugnae conflictum exire, quin in eo bello socios ad strenue & fortiter praeliandum hortetur.
- 7 *Nec contra hoc est cap. Quod in dubijs, de penis, quod astruere videtur irregulares esse sacerdotes adhortantes milites ad pugnam. Siquidem vt recte notant glo. in cap. petitio, in verbo, remouet, de homicid. & in d. cap. Quod in dubijs, in verbo, incitant, & Cosmus Philarchus lib. 4. cap. 1. §. 5. in fine cap. illud, Quod in dubijs, intelligitur solum de bello iniusto, Clericus enim in bello iniusto pugnas, aut praestans fauorem, vel auxilium, vel consilium, siue timorem incutiatur aduersarijs, siue non, siue interficiatur, siue non, dummodo inde secuta fuerit mors hostis, aut membri mutilatio, etiam per alios, irregularis erit, cap. sicut dignum. §. vlt. de homicid. & DD. ibi, & Panorm. in cap. petitio, & ibi Panorm. num. 3. de homicid. Marian. Socin. in cap. ad audientiam, num. 90. de homicid. Gonzalus a Villadiego, tract. de Irreg. capitulum. de homicidia, colum. 4. Summa Astenfis, par. 2. lib. 6. titulum. 14. art. 8. quaest. 6. S. Anton. 3. par. titulum. 29. cap. 2. §. vlt. Syluest. verbo, Homicidium, §. 3. quaest. 8. versic. Sextum. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 3. 20. & §. 21. Conclus. 3. Nauar. in Man. cap. 27. num. 224. versic. Decimo, Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 3. nu. 2. versic. Quod si bellum iniustum sit, de homicid. Maiol. lib. 5. cap. 49. num. 3. & Henriquez lib. 14. capitulum. 13. §. 3. Quia dat operam rei iniustae, quam vitare tenetur, & hoc verum esse docet Maiol. vbi supra etiam si Clericus sine armis praesentiam suam, vel assentiam exhibeat, dummodo aliquis occidatur, aut mutiletur. Excusabitur tamen ab irregularitate Clericus in bello iniusto, vt praefati auctores vbi supra, & Panorm. in d. cap. petitio, num. 3. de homicid. Syluest. verbo, Homicidium, §. 4. 6. versic. Quartum, & citat Innoc. & Host. Tabiena, verbo, Irregularitas, §. 3. 21. Conclus. 13. Mart. Ledes. 2.4. q. 26. art. 2. de Irreg. pag. 356. colum. 2. Nauar. in d. cap. 27. num. 224. & Henriquez lib. 14. c. 13. §. 3. tradunt, dummodo non inter sit bello iniusto, vt faueat sed ob aliquam bonam causam, puta vt pacem componat confessiones audiat, quamuis ex hoc per accidens augeatur animus militum, & timor incutiatur inimicis, quia dat operam rei iustae, & licite.*
- 9 *Dubium tertium est*, An si quis alium hortetur, vel consulat alteri vt pro fide Christi, vel pro Ecclesiae Romanae motiatur, irregularis sit, morte secuta? *Respondetur* cum Panorm. in cap. ad audientiam, num. 5. de homicid. Summa Confess. lib. 2. titulum. 1. quaest. 9. S. Anton. 3. par. titulum. 29. capitulum. 2. §. Homicidium, Angelica, verbo, Homicidium, 1. num. 15. Syluest. verbo, Homicidium, 1. qu. 8. versic. octauum. Tabiena, verbo Irregularitas, 2. §. Decimoquinto. Rosella, verbo, Homicidium, 2. num. 3. Coua. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 5. numer. 6. de homicid. Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 4. & Innocen. & Host. non esse irregularem. Quia hic non est causa mortis illata a persecutore, sed ardens charitatis, qua quis mortem, & tormenta contemnit pro Christo, & Sancta Ecclesia.
- 10 *Dubium quartum est*, An qui hortatur, vel consulit, vt quis moriatur pro patria, aut Reipub. defensione, secuta morte, sit irregularis? Innoc. & Hostien. vt referunt, ac sequuntur Anto. Angelica, & Tabiena, in locis proxime dubio tertio allatis, significare videntur esse irregularem si sciet cum verisimiliter moriturum, & mors sequatur, secus si consulens hoc non aestimabat. Alij tamen vt Panorm. in cap. ad audientiam numer. 5. de homicid. Syluest. verbo, Homicidium, 1. quaest. 8. versic. octauum, in fine, & Henriquez lib. 14. cap. 16. §. 4. & fauet Angelica, saltem in defensione patriae, quamuis non in defensione proprii iuris, docent non esse irregularem, tum, quia bonum commune praefertur debet privato, & bonum totius melius est, quam partis; tum quia solum consulit actum virtutis, vt scilicet quis vitam suam exponat probabili periculo pro defensione Reipub. & haec opinio est verior.
- 11 *Dubium quintum est*, An Clericus in bello iusto arma, quae habet apud se, praebet militi non habenti vt pugnet & deinde miles pugnat, & occidit, irregularis sit? *Respondetur* ex Nauar. in Manual. cap. 27. numer. 215. versic. septimum. Henriquez lib. 14. cap. 12. §. 4. & communi DD. irregularem esse, si praebet, vt alter mortem alterius exequatur, v.g. si praebendo arma dicat, cape arma, & occide illum vel istum, vel dicat, vt sclopum in illum iaceat in particulari; vel si miles petat arma, vt aliquem occidat, & Clericus illi arma subministrat. Nomine autem armorum veniunt non solum balistae, sclopi, enses, & huiusmodi, sed etiam lapides, & fustes, si de verbo, significat, armorum, Summa Astenfis, par. 2. lib. 6. titulum. 14. art. 8. quaest. 24. scilicet pro machinis, secus de lapidibus, ex quibus sunt domus, ex Tabiena, verbo, Excommunicatio, 6. §. 1. & verbo, Irregularitas, §. 21. Conclus. 14. in fine, & Angelica, verbo, Irregularitas, 1. §. 15.
- 12 *Tota vero difficultas est, si praebet militi, vt se, & bona sua defendat. Item, si praebet solum in genere, intelligendo, vt miles suum officium faciat. Angelus, in verbo, Irregularitas, 1. num. 15. quamuis dubius tandem tamen ait esse tutius, vt habeatur irregularis si in bello iusto ministret balistam, ense, vel lanceam alicui, vt se, & sua defendat tantum quamuis non credat illum, aliquem velle occidere, & citat Hostien. in cap. sententiam, de Clerici vel Monachi, & expresse S. Anton. 3. par. titulum. 29. c. 2. §. vlt. Summa Astenfis, vbi supra, art. 8. qu. 24. Summa Confess. lib. 2. titulum. 1. quaest. 51. & idem docet Syluest. verbo, Homicidium, §. 3. quaest. 6. versic. Quintum, & citat Hostien. Veruec. & Arch. & Tabiena fauet, verbo, Irregularitas, §. 21. Conclus. 14. dummodo, inquit haec praestet in ipso conflictu, secus si ante progressum mutaret. Mihi tamen magis placet opinio Martini Ledes. 2.4. q. 26. art. 2. tra. de Irreg. pag. 364. colum. 3. ad medium. Nauar. in Man. cap. 27. numer. 215. Cosmi Philarchi lib. 4. cap. 1. §. 5. & Henriquez lib. 14. c. 12. §. 4. non incurri irregularitatem in hoc casu, dummodo non intendat occisionem alicuius in particulari, quamuis intendat occisionem hostium in generali: Quia perinde est hortari militem, vt pugnet, vt vincat, vt bellat, atque praebere illi arma solum, vt pugnet, vt se, & bona sua in bello iusto defendat, vt autem supra dub. 2. contra Inno. Host. & Syluest. diximus, non incurritur irregularitas, si hortentur in bello iusto milites, vt pugnent, vt vincant, ex sententia glof. Naua. Ledes. Couar. Henriquez & aliorum, ergo nec incurritur, etiam si praebant arma, vt pugnent, & vincant, & se, & sua, & bellum iustum contra hostes tueantur, id quod etiam Angelica, verbo, Homicidium, §. 27. absolute, & simpliciter concedit. Talis enim concessio armorum vt docet Nauar. cit. non est propinqua causa occisionis alicuius in particulari, vt auctores illi falso arbitrantur, sed per accidens huius est, quod hic, vel ille postea his armis occidatur.*
- 13 *Dubium sextum est*, An Clericus vna cum alijs existens in bello iusto cum armis defensiujs, & offensiujs, & aliqui in eo bello vulnerantur, & occiduntur, ignoratur tamen a quibus occisi sint, an a Clerico, vel alijs, censendus sit Clericus in tali casu irregularis? *Respondetur* cum Angel. verbo Irregularitas, 1. num. 6. & 11. & S. Anton. 3. par. titulum. 29. cap. 2. §. fina. & Syluest. verbo, Homicidium, §. 3. q. 6. versic. sextum & 12.

& Tabiena, verbo Irregularitas, §. 2. r. Concluf. 7. §. 8. & si certus fit quod ipse nulli occiderit, irregularis non erit, quamvis alii occiderint, fin autem dubius fit, an alium occiderit, & magis credit se neminem occidisse, non debet se reputare irregularem, vt docent Henrquez libro 1. cap. 3. §. 4. & Tabiena cit. Concluf. 8. fin autem maneat omnino dubius, ita vt non habeat maius iudicium ad vnam partem, quam ad aliam, tunc tutior pars eligenda est vt prefati auctores, S. Anton. Syluest. & Tabiena, & Polanc. in Directorio, c. de irregularitate, tra dunt, & se irregularem reputare debet, arg. cap. ad audientiam, de homicid. & c. illud, & c. Apostolica, de Cler. excom. ministr. Eodem modo si in eo bello aliquem vulnerauit, non tamen occidit, aut mutilauit, si postea occisus sit ab alijs, irregularis erit, si animum occidendi habuit, sed si non habuit animum occidendi, arg. cap. significasti, 2. ibi, & percussor, ex S. Ant. Syju. & Tabiena vbi supra, Concluf. 9. quod intelligitur, dummodo vulnus eius non fuerit mortale, tunc enim si illud inflixit sine animo occidendi, & vulnus illud ab eo inflictum distingui potest ab alijs, etiam occisus ab alijs, non erit irregularis; si vero sic vulneratus occidatur ab alijs, & ipse occidendi voluntatem non habuit, discerni tamen non potest, si vulnus ab eo inflictum sit mortale in dubio irregulari iudicatur, arg. cap. significasti, 2. de homicid. ibi, Quod si discerni. vt S. Anton. Syl. & Tabiena cit. Concluf. 11. notant.

14. Dubium septimum est, An si Papa det alicui Clerico licentiam, vt eat ad bellum iustum, & propria manu pugnet contra hostes, eo ipso dispensare censetur cum eo, ne irregularis fiat, si in eo bello manu propria hostes interficiat? S. Anton. 3. par. titu. 27. cap. 2. §. vlt. vers. Nota tamen. Sylu. verbo Homicidium 3. q. 6. vers. sextum, & Maiol. lib. 5. ca. 49. num. 5. dicant esse irregularem, cum in tali concessione, solum concessa censetur licentia vtendi armis ad defendendum, non autem ad occidendum, etiam Pagano, & S. Anton. citat pro se Ioann. de Lignan. Syluester refert pro hoc Archid. Alij tamen vt Calderin. in ca. peti. de homicid. quem refert, & sequitur Panorm. capit. 2. num. 5. de vita, & honest. Cleric. Tabiena, verbo Irregularitas, §. 2. r. Concluf. 2. Couar. in Clem. Si furiosus, par. 2. §. 1. num. 2. vers. Duodecimo, in fine, qui ait esse communem opinionem omnium, de homicid. Fr. Medina, lib. 1. institut. cap. 11. §. 11. Polanc. in Directorio, c. de irregularitate, §. vt autem. Cosmus Philarchus lib. 4. de officio Sa cerd. cap. 11. §. 6. & Henrquez lib. 1. ca. 11. §. 4. verius docent, non esse irregularem, quia Pontifex, qui est supra humanas constitutiones, cum eo dispensat dando ei licentiam vt pugnet in bello iusto sine inquisitione irregularitatis. Sicut, inquit Medina, si Papa venderet alicui beneficium Ecclesiasticum, consequenter dispensaretur alter in penis Simoniacis.

15. Quoad dispensationem vero in hac quinta specie irregularitatis ex defectu lenitatis, de qua a capit. 15. huc vsque tractatum est, sciendum est contra Caietanum in Summa, verbo Irregularitas, solum Papam dispensare, tam ad sacros ordines, quam ad minores, non autem Episcopum sic Nauar. in Man. c. 27. num. 194. §. 7. & nu. 218. Martin. Ledesm. 2. 4. quest. 26. art. 2. de irreg. pagin. 364. col. 4. Alphons. Viuald. tract. de irreg. num. 323. Cosmus Philarchus lib. 4. c. 11. §. 8. Gregor. de Valentia, tom. 4. disput. 7. q. 19. puncto 3. §. 4. in fine. Thomas Zerula in sua praxi Episcopali par. 1. verb. Irregularitas. §. 8. Summa Confess. libr. 2. tit. 1. q. 64. Petrus de Arragon. 2. 2. q. 64. ar. 8. in fine. & Michael Salon, ibi Controuers. 4. in fine.

16. Quoad Regulares autem, Prælatus per priuilegia Religionum, (in quibus conceditur generaliter dispensatio in omni irregularitate exceptis irregularitatibus bigamiæ, & homicidij voluntarij) dispensare potest cum subditis suis, quando quidem sub nomine excepti homicidij voluntarij (in quo non dispensat Prælatus) non comprehenditur irregularitas, quæ sine vlla culpa procedit ex solo defectu lenitatis ob iustam occasionem, vt Polanc. in Directorio, c. de Irregularit. §. Notandum, & Martin. Ledesm. 2. 4. q. 26. art. 2. de irreg. pag. 366. col. 2. Nauar. in Man. ca. 27. num. 240. vers. Tertio nota Caietan. in Summa, verbo Irregularitas, in fine. Alphons. Viuald. tract. de irregularitate, num. 327. vbi ait, sic fuisse resolutum Romæ in sacra Penitentiaria in facti contingencia. Thom. Zerula vbi supra, & fauet S. Tho. 1. 2. quest. 88. art. 6. ad 3. vbi ait, quod iudex, qui occidit latronem, vel miles, qui occidit hostem Reipublicæ, secundum D. August. lib. 1. de lib. arbitr. capit. 4. non appellantur homicidæ. Ioannes Chapanillus de Casibus reseruatis, c. 3. q. 3. in fine. Henrquez, lib. 1. c. 9. §. 3. & c. 19. §. 4. annotarunt, quicquid Arrag. & Salon locis citatis contradicant. Et de irregularitatibus, quæ ex aliquo defectu, sed sine delicto contrahuntur, hæc sint satis.

Finis Sexti Libri.

